Novi svijet

Other document types / Ostale vrste dokumenata

Publication year / Godina izdavanja: **1919**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:270:558677

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-29**

Repository / Repozitorij:

Croatian Emigrant Press - Repository

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

NOVI SVIJET

(NEW WORLD)

85.912

PRVO I JEDINO NEODVISNO NARODNO RADNICKO
GLASILO ZA JUGOSLAVE U NOVOJ ZELANDI.

FIRST AND ONLY INDEPENDENT NATIONAL LABOUR
JOURNAL FOR JUGOSLAVS IN NEW ZEALAND.

GOD. 1. (1ST YEAR) AUCKLAND, N.Z., SATURDAY, JUNE 7, 1919. (NO. 2.) BROJ. 2.

"BORBA ZA SLOBODU."

KNJIGA NA ENGLEŠKEM JEZIKU.

"THE FIGHT FOR FREEDOM OF JUGOSLAVS."

IZDAO NARODNI BORIOC.

(Gosp. G. L. Skansi.)

Donosimo ove pobirke iz nekih engleških novina, koje su pisale dobro o nama potaknuti od našeg gosp. G. L. Skansi sa brošurom koju je izdao u prošlem aprilu.

Gosp. Skansi prividjajući da je potrebito u ovo doba, kad se na mirovnoj konferenciji nama o smrti ili životu radi, da propagira što jače u Kolonijama Velike Britanije, izdao je knjigu sa 164 stranice pod imenom "The Fight for Freedom of Jugoslav" ("Borba za Slabodu Jugoslovena").

Knjigu što je g. Skansi izdao sadržaje prvi dio potankosti The Serbian (Jugoslav) National War Aims Committee, skupštini ordžanoj u Londonu u Mansion House na 25 jula 1918. Drugi Dio podatke našem prevratu (revoluciji) kako je doneseno u "Southern Slav Bulletin" Broj 38. Treći dio je napisao takodjer veoma pohvalno za narodnu propagandu i za našu obranu u ovoj zemlji.

Mi memamo dostatno prostora u ovem broju da prepišemo štogod iz njegove knjige da tako oni Englezi koji nisu čitali u njihovim novinama ili koji nisu čitali knjigu da možedu čitati iz naše novine, ali ćemo iznositi u buduće, Samo sada donosimo jadan mali dio pobiraka iz engleški novina da naši čitaoci možedu dati engleškem narodu, koji je oko nji na rabotam; da čita Takodjer neka je naš narod na čistu **tko radi i koji su naši pravi ljudi.**

Koliko doznajemo Gosp. Skansi je potrošio za izdanje ove knijige oko £150. (tri hiljade i šest stotina kruna) za narodno dobro i razposlao ju je po svom Novom Zelandiji i Australiji, svim novinama i javnim i istaknutim ljudima. Ovi cili trošak potrošio je g. Skansi iz svoga žepa pak doznajemo da ona trojica bandura još imaju obraza raditi prama njemu. Istina je on ne obadaje onakovu vrst ljudi ali je sramotno da ovi banduri nagovaraju naš narod protiva.

Citajte ovde što iznosimo ima još devedeset novina koje su pisale, pak sada neka reću banduri da su to oni prouzrokovali da se piše. Mi znamo da će du oni reči da mi radimo sa g. Skansi, ali nami je on kako i svaki drugi naš čovjek. Mi smo rekli da će mo raditi i šibati one koji rade protunarodno podupirati one koji se bore za narod.

Mi se dičimo spomenuti kako iz ovi članaka i listova koji su svi bili iznešeni na javnost u engleškim novinama, pišu dobro o nama potaknuti od našeg narodnog borca. Jedan piše, ovako:—Netom sam procrtao vašu knjigu uvidio sam slobodnu ruku koja poznaje stvari. Ova će knijiga otresti teret sa Vaše narodnosti u Novoj Zelandi.

"Drugi izjavljuje (Narodni Zastupnik) knjiga mi pokazuje pitanje jugoslovenske narodnosti, koja zaslužuje ništo više nego samo prolazni pogled od nas iz Nove Zelande udaljeni od srednjo-evropskog pitanja."

Bilo bi puno prepisati sve na naš jezik ali če naši čitaoci i sami viditi iz engleškog pisanja.

Ovo sljedeće što iznosimo jest jedan dio narodnog rada što je g. Skansi poradio samo kroz ovo zadnje vreme, i to samo kroz jedam mjesec, a koliko je poradio kroz četiri godine jedino se može uzpoređiti sa našim narodnim boriocima u Londonu i u Domovini.

Preporučaju nam iz Londona da se svi tvrdo držimo uz g. Skansi a mi ćemo tako i učiniti pa neka sto puta oni naši Banduri razaraju što on radi i oernivaju sebe i svi nas. Da nema njih i da ne razaraju što dobri i pametni narodnjaci rade; naš bi narod u ovoj zemlji bio slobodan Držimo se uz g. Skansi pak ćemo biti bolje gledani u ovoj zemlji. Mi samo znamo neki dio koliko su oni Banduri zla počinili i znamo da su svi naši radnici internirani po našim ljudima a ne po Englezima. G. Skansi zna sve njihove zloče ali on neće da se dira u njihovu zloču nego radi i napred i ulaga sve sila za narodni rad.

(Sljedeće komentiranje prenosimo iz englesikih novina. Pisma smo zamolili g. Skansi da nam ih posudi za našu narodnu propogandu pak nam nije mogao udjeliti nego neki mali broj, jer ima brzo izdati i drugu knigu u kojoj će iznijeti na englešku javnost što engleški javni ljudi o nama i našoj narodnositi pišu. Razumjemo da ako se povoljno ne rješi naše pitanje da će publiciranje ove knjige biti što prije kao pomoć našom narodnoj propagandi. Knjiga će se zvati "British people about Jugoslavia.")

IZ ZASTUPNICKE KUCE.

New Plymouth,
April 22nd, 1919.

Dear Sir,—I have to acknowledge with thanks your book, "The Fight for Freedom." Let me compliment you on your very excellent typographical effort shown in the production of your book. I have not had time to peruse the literary side; but what I have scanned over shows me that the question of the nationality of the Jugo-slavs deserve more than a passing glance from us New Zealanders, removed from the Mittel Europe situation.

Yours faithfully,
W. T. JENNINGS.

Consulat de Belgique,
Custom Street,
Auckland, 28th April, 1919.

Dear Sir,—I beg to thank you for the copy of "Fight for Freedom." I have read this, I may say, with very great interest, and consider that at the present time it should be most useful in giving to Colonial readers especially, a just view of the Jugoslav position. I shall not fail to recommend it to my friends as the most helpful exposition of the case for the Jugo-slavs I have yet come across.

I am,
Your faithfully,
ALEX. M. FERGUSON.
(Consul for Belgium)

Vaile's Bldgs., Queen St., Auckland,
April 17, 1919.

Sir,—I have only had time to glance at your book, but have at once recognised the hand of a master. This book will strike the shackles off your race in New Zealand. I am pleased indeed to know its author.

Sincerely yours,
T. J. FLEMING.

"Kinkora,"
Remuera Road,
Remuera, N.Z.
April 22nd, 1919.

Dear Sir,—Please accept my thanks for the copy of "The Fight For Freedom," which you have been good enough to send me. The book is most interesting, and I trust the Jugo-slavs will have full justice done to them.

Yours sincerely,
EDMUND MAHONEY.

The "Manawatu Daily Times,"
Monday, April 28th, 1919.

We are indebted to Messrs. Gordon and Gotch, Ltd., for a copy of "The Fight For Freedom." This book, which has been edited by G. L. Scansie, deals lucidly and comprehensively with Jugo-slavs and their fight for freedom. An attempt has been made to give a dispassionate narrative of the events which immediately preceded the information of the new State of the Jugo and Southern Slavs, composed of Serbs and Montenegrins, the Croats and Slovenes, who have been dominated by Austria-Hungary. Inspired by the principles enunciated by President Wilson on the rights of small nations to self-determination, they have placed their claim before the Peace Conference. The book deals with the whole situation, and will give to people in this remote corner of the earth a better grasp of the complexity of the questions which have assumed such vital importance at the Peace Congress. At the present moment the amicable of the Adriatic problem has assumed primary importance, and the latest cables have conveyed the impression that it is the keynote to the present situation, and a rupture would sound the death-knell of the League of Nations. The book also deals with the position of the Jugoslavs in New Zealand, giving an impartial and unprejudiced summing up of the circumstances relating thereto. We strongly recommend this book to all who take an intelligent interest in these vital questions of the hour, and who would make themselves conversant with the true position.

THE JUGO-SLAVS.

The "Otago Mail,"
Friday, May 2nd, 1919.

We have received from Messrs. Gordon and Gotch, Auckland, a copy of "The Fight For Freedom of the Jugo-slavs," a book of 164 pages, edited by Mr. G. L. Scansie. The aim of the compiler is to set forth the "political ideas of the Southern Slavs," and interpret the "significance of the accounts which have occured since the formation of the new Jugo-slav State in relation to the final peace settlement." In order to do this, a number of original documents have been collected, enabling the reader to study the merits of the Jugoslav claims at first hand. Besides speeches given by public men, there are the proclamation issued by Prince Regent Alexander at the end of last year. The proclamation of the State of All Serbs, Croats, and Slovenes, and an official account of the occupation of the town of Trieste. Other matters dealt with include references to the treaties which occupy so much public attention at the present time. The dispute over the ultimate fate of Fiume, and the relations between the Italians and the Jugo-slavs, give an additional interest to the book under notice, the study of which will enable the reader to understand much that appears vague when the only guide is the cable agent. Mr. Scansie has performed his task in a very capable manner, and deserves considerable credit for the handy form in which he has arranged a mass of information upon a subject that is apt at times to puzzle the ordinary newspaper reader. Although no publisher is indicated on the title page, we understand that "The Fight For Freedom" will be purchasable in the ordinary way, and recommend all interested in the fortunes of Jugo-slavia to secure a copy.

"The Auckland Star,"
Saturday, May 3rd, 1919.

"The Fight for Freedom of the Jugo-slavs," edited by G. L. Scansie, gives an historical account of the development o' the Jugo-slav movement in Britain and the claims of the Jugo-slavs to an independent nationality. The author explains the position which the Jugo-slavs have held under Austrian domination, and he mentions that, because of the large seaboard of their country, 75 per cent. of the personnel of the Austro-Hungarian Empire collapsed the Jugo-slavs seized the entire Austrian fleet, without bloodshed, and placed its contrel in the hands of the National Council of Serbs, Croats and Slovenes. The fleet was subsequently handed over to the American Admiral, to await the decision of the Allied Conference regarding its final disposal. For those who desire to obtain accurate information regarding the rupture which has taken place between President Wilson and the Italian representatives at the Paris Conference this book will be found very instructive.

"New Zealand Truth,"
Saturday, May 3rd, 1919.

"THE FIGHT FOR FREEDOM."

The Jugo-slavs.

The Jugo-slavs' fight for freedom, which is one of the questions in the balancing of Europe now before the Peace Conference, is the subject of a small volume entitled "The Fight for Freedom," which Truth has just received from the publishers in Auckland. The book sets forth in intimate detail the political ideals of the Southern Slavs, narrating the story of their contribution towards the overthrow of the Austro-Hungarian Empire, and interpreting the significance of the events which have occurred since the formation of the new Jugo-slav State in relation to the final peace settlement. It is written, of course, from the point of view of the Jugo-slavs in the North, but it seems to have been fairly compiled, and is an exhaustive publication from the point of view of the publicist. At the moment, as a book of reference, it has its distinct uses. The volume has been edited and in part prepared by Mr. G. L. Scansie, editor of "Zora" ("The Dawn").

"The Feilding Star."
Saturday, April 26th, 1919.

JUGO-SLAV AND ITALIAN.

It has been Italy in these latter days that has been holding up the proceedings of the Peace Conference, but just how seriously it is hard to estimate in view of the statement from New York that a copy of the Peace terms which the German plenipotentiaries are to be offered for signature or rejection has already reached America, for publication as soon as the Germans have seen them at Versailles. If the peace terms have been agreed upon by the Allies, the world will not worry much about a failure to agree upon President Wilson's covenant for a League of Nations. It is peace immediately that matters, not a disagreement over the new boundary of Italy. The latter did remarkably well on making a recovery from her disgraceful collapse under Austro-German Bolshevik propaganda, and the Italian statesmen should certainly seek to wield into closest friendship their kingdom with their neighbours, the new nation of Jugo-slavia. Instead there is growing bitterness, festered apparently by Italy.

"THE FIGHT FOR FREEDOM."

Apropos of the split in the Paris Conference between the American and Italian delegates (President Wilson standing firm for the new republic, and seems to be having the best of the argument against Italy), a timely book has been issued in Auckland, through Gordon and Gotch, by G. L. Scansie, editor of "Zora" ("The Dawn"), and organiser and president of the Slaveno-Serbo-Croation League of Independence. The book is entitled "The Fight for Freedom of the Jugo-slavs," and in it Mr. Scansie claims that the problem of the Jugo-slav "is at the very hub of European concord and stability," and it has "the peculiar difficulties of a race whose martyred liberties have been suddenly reborn." The book certainly makes out a very strong case against Italy, which has been anything but tender towards the feelings of the Serbs, the Montenegrins, the Croats, and the Slovenes, the Italians not helping towards the formation of the new republic desired by the 12,000,000 people who have won into freedom from the German and Austrian yoke as the result of the war. "Bluntly expressed (as one chapter begins), the Italians saw in the Austrian debacle a golden opportunity for claim-jumping"—at the expense of the Jugo-slavia, and it is this move that President Wilson sets his face against the distress of the other members of the Big Four. The outlook looks brighter today.

"Manawatu Daily Times,"
Thursday, May 1st, 1919.

THE JUGO-SLAVS.

This paper has stood alone in New Zealand in its condemnation of the treatment of the Jugo-slavs who have come under the shelter of the Flag in this country. The case for these oppressed aliens has now been stated in precise and dignified language by a representative of the race, Mr. G. L. Scansie, of Auckland, who has just issued a book, "The Fight for Freedom," in which he sets for the struggle of the Slavs for independence, proves their racial antipathy to the Austrians under whose dominance they were up to the time of the close of the war, and finally shows how the ambitions of Italy are calculated, if effective, to again bring these splendid little nationalities into thraldom. "It is not my function," says Mr. Scansie, "to inveigh against the New Zealand authorities, who doubtless, in forming an Aliens Commission, intended the fullest justice to the whole of the non-British population, but in view of the fact that internment of the Jugo-slavs did not commence until the eleventh hour it would be well to pause to consider how far the unfortunate incidents which have occurred are due to a resentment—perhaps an unwise and ill-considered resentment—on the part of the Jugo-slavs of the attitude of the authorities, and to what extent the exaggerated importance that has been attached to them in certain quarters is disinterested. The fact is that throughout the duration of the war the Jugo-slavs—mainly hard-working men—have conducted themselves as industrious and loyal citizens. Even in the days when the espionage scare was at its height the finger of suspicion was never pointed at them. Neither by act nor words, as a community, have they provoked mistrust, and the suggestion that at the end of 1918 they had suddenly become dangerous borders on the ludicrous. The Allied cause has ever been the Jugo-slav cause, and recognition of this on the part of the representatives of the race in New Zealand is contained in the fact that many of them enlisted, and those who were unable to do so offered themselves for national service. The cessation of the publication of 'Zora,' the newspaper organ of the Jugo-slavs, through the medium of which the Jugo-slavs were able to place their position plainly before the public, gave the opportuniy of those who were interested in discrediting the Slavs as a body to bring a general indictment against them on account of the utterances of a few recalcitrant pro-Austrians. Consequently, in spite of the fact that 95 per cent. had responded to the call for national service, it was deemed expedi-

ent to introduce the element of compulsion. Perhaps there is nothing inherently wrong in compulsion for national home service any more than there is compulsory active service—although, let it be observed, compulsory national service for the Slavs alone may not be altogether uninvidious, but the whole business argues a lack of appreciation of the Slavonic temperament, which tended to create resentment where tact would have commanded cordial co-operation. . . . Every race and every community has its shirkers, our own New Zealand not excepted, and I would earnestly appeal to the public not merely to decline general condemnation of the Jugo-slav in the Dominion, but steadily to bear in mind that local incidents have no general bearing upon the undoubted justice of the Jugo-slavs' claim to recognised nationality and integrity of their territory." This is, as we say, a dispassionate statement of the case. It is amazing that the representatives of a people who went into the fighting line to defend the rights of "the little peoples" should have behaved towards this particular race as the New Zealand authorities have done.

The "Evening Post," Wellington,
May 3rd, 1919.

CASE FOR THE JUGO-SLAV.

"The Fight for Freedom." By G. L. Scansie, Editor. Gordon and Gotch, Wellington.

Mr. Scansie, editor of "Zora" ("The Dawn") and President of the Slovene-Serbo-Croatian League of Independence, sets out in "The Fight for Freedom" the case for the Jugo-slavs. Incidentally, he shows that the Jugo-slavs of the Auckland district, although they were Austrians in a political sense, and were popularly known as such, were, on the contrary, anything but "aliens enemy" in race, sentiment, and sympathies. They took the earliest opportunity of renouncing all connection with Austria-Hungary, and this they did in a public manner by destroying the Austria-Hungarian flag in Auckland. Furthermore, many of their young men, according to Mr. Scansie, "served with honour and distinction in the New Zealand forces." In England the Jugo-slav was recognised as on an equal footing with Allied subjects. He pleads for tolerance and justice of the Jugo-slavs in New Zealand on the ground that they are mainly hard-working men, conducting themselves as industrious and loyal citizens. "Even in the days when the espionage scare was at its height, the finger of suspicion was never pointed at them." Mr. Scansie puts down the Jugo-slavs of the world as 12,840,000, of whom 800,000 live as emigrants overseas. They consist of Croats, Serbs, and Slovenes, and form the compact population of Serbia, Montenegro, the Jugo-slav provinces of the Austria-Hugnary (7,000,000), and the Italian district west of Gorizia, or Gorica. They have always desired to form an independent State and to lead their own national life free from all dominations. The Austrian-Germans and Magyars are their hereditary enemies. Mr. Scansie denies that the Jugo-slavs have leanings to Bolshevism. While they are truly democratic, they are also nationalistic; but a strong Jugo-slav State would be an effectual barrier to the spread of Bolshevism southward.

The editor then furnishes in ably collated form documents consisting of official records of the Jugo-slavs' War Aims Committee meeting held at the Mansion House, London, in July last; Prince Alexander of Serbia's proclamation of Christmas last at Belgrade, convoking the national (Serbo-Slovens-Croat) Assembly; and much other official matter relating to the Jugo-slav right to self-determination. The attitude of Italy towards the Jugo-slavs is described by Mr. Scansie as "claim-jumping." "The Italia sn(he writes) saw in the Austrian debacle a golden opportunity for claim-jumping, and by their conduct they have fanned the dying embers of Italo-Jugo-slav rivalry into a fierce flame, which is dangerous to the long-dreamed settlement of Europe on sound lines of nationalism and a menace to the peace of the world." Mr. Scansie ably puts the vexed Adriatic question from the Jugo-slav point of view. The whole work on the rather difficult subject of Jugo-slav aspirations and rights is timely and has been very well done. It is a work of special interest at the moment when Italy is insisting on her Adriatic claims.

"Taumarunui Press,"
Saturday, May 3rd, 1919.

THE JUGO-SLAVS.

A little book of much interest and usefulness, entitled "The Fight for Freedom" of Jugo-slavs, has just been published in Auckland. The author is Mr. G. L. Scansie, of that city, and the book is a nearly complete statement of the Jugo-slav case, which at the moment transcends every other question in the world. The leading facts of the dispute between Italy and Jugo-slavia over the future ownership of Fiume and the Dalmatian coast, have been set forth on several occasions in "The Press," and we need not give them again here. Mr. Scansie writes, of course, entirely from the Jugo-slav point of view, but his book i sa very honest assembling of the main facts relating to the birth of Jugo-slavia, and of the leading historical documents connected therewith. We advise anyone who wishes to understand the Jugo-slavic case thoroughly, as everyone must wish in view of the lamentable crisis at Paris, to secure a copy of the book.—(Auckland: Gordon and Gotch, Ltd.; Mr. Al Adams, Taumarunui.)

"The Hawke's Bay Tribune,"
Friday, April 25th, 1919.

"The Fight for Freedom of the Jugo-slavs," a volume setting forth the political ideals of the Southern Slavs," narrating the story of their contribution towards the overthrow of the Austro-Hungarian Empire, and interpreting the significance of the evenst which have occurred since the formation of the new Jugo-slav State in relation to the final peace settlements, has just been published. The compiler is Mr. G. L. Scansie, of Auckland, and it contains a vast amount of information that will no doubt be read with considerable interest by the public of New Zealand.

The Magazine "Reason,"
April 20th, 1919.

"The Fight for Freedom of the Jugo-slavs" is a collection of official pronouncements gathered and issued by Mr. G. L. Scansie in book form. Now that the secret treaty with Italy has been partly published, the translation of the documents as given by Mr. Scansie is considerably clarified. The Fight for Freedom by Jugo-slavs has been a great national gamble. It is true that both Turkey and Austria ,the ancient masters of the South Slavs, have no longer the power to exert their will, but the policy of the Allies in incitin gthe Jugo-slavs to defy Austrian authority, and risk punishment in the case of failure, and at the same time promising to give to Italy the very land of the Jugo-slavs, is calculated to make a muddy page in Allied history, even if it does not lead to warfare and bloodshed in lands that have been blood-soaked for centuries. In the south-east of Europe the huddling together of a large number of races (the Jugo-slavs alone have three main divisions, Serbs, Croats, and Slovenes, together numbering 12 millions) has resulted in centuries of inter-racial strife, alternately fostered by the bigger nations of Russia, Austria, Hungary, and Turkey surrounding them.

The Jugo-slavs would constitute—if acting together—the dominant force, but the wars that were started by the early Romans in attempting to seize their neighbours' property have through the last twelve centuries served as a continual cause of strife; the invasion by the Turks alone breaking that continuity.

Italy's claim to Dalmatia and Fiume rests on the flimsy fact that for a short period the Venetian Republic ru led in Dalmatia, and on the more substantial fact that certain Italian financial interests (in partnership with Anglo-French interests) are concerned. Dalmatia is a Jugo-slav country, and if the Jugo-slavs are entitled to reap the reward of the assistance to the Allies by breaking up Austria, then they hould be permitted to retain their own lands. Fiume is the one port for most of Hungary and the Jugo-slav territories, and in common fairness should be nationalised.

The documents published in this book by Mr. Scansie show that Italy was rather hostile to the Jugo-slav idea, even going to the extent of sinking the warship Viribus Unitis ,after the Jugo-slav sailors had revolted in the Austrian navy and seized the ships at Cattaro.

When it is recollected that Italy just missed being whipped by Austria in 1917, it is remarkable that the same Italy should now attempt to jump the claims of the Jugo-slavs, who served the Allies' purpose well enough, and in common honesty are entitled to national freedom.

U mjestu Unyoro (British East Africa) stanovnici mogu se oženiti kada kupe ženu sa isplatom na rokove; ali se žena nedopusti da idje u muževu kucu dok zadnji rok nije potpuno isplaćen.

CHAMPION
FLOUR !

(NAJ BOLJE BRASNO).

Jugoslavenski Prijatelj

Jer nadize misnice

A misnice su sto trebaju

Za Svakog Radnika.

V. AUCKLAND.

"NOVI SVIJET"
(NEW WORLD)

(Weekly Paper)

Registered as a Newspaper at the General Post Office, Wellington.

The Greatest and Only Jugo-slav Newspaper in Australasia. Owned and Published by the Jugo-slav Publishing Company. Advertising rates sent on application.

Instructions as to the insertion or withdrawal of advertisements in the "Novi Svijet" (New World) must be in writing. Advertisements received without written orders will be inserted until countermanded, and charged accordingly. Country advertisers can remit payments by money orders or postal notes. Orders to withdraw advertisements must be sent in writing. All communications to be addressed to "The Manager, P.O. Box 1213, Auckland."

Sedmnična Novina, Izlazi svake Subote

cijena Listu stoji
za New Zealand.

za cijelu godmu £1:5:0 za pol godine £—:15:— za Europu i ostalo inozemstvo ista cijena suvišno postarina. Dopisi bez potpisa ne uvršicju se. Rukopisi se ne vraćaju—Petplatu vazda unapred šaljite po money orderu u preporučenom listu. Kod promjene adrese javite uz novu i staru adresu—Dopise i pošiljke adresirajte

"NOVI SIVJET"
28 Swanson street, Auckland, N.Z.
Telefon uprave br. 3567.
Odgovrai Urednik, M. A. Ferri.

"Novi Svijet" zalazi svakamo, gdje ima naroda našega, u svaki kraj Australije, Sjedinjenih Država Amerike, Canade, Mexica, Južne Amerike, i Evrope.

"NOVI SVIJET."

SATURDAY, JUNE 7, 1919.

INTERNMENT.

CAUSING THEIR OWN CREDITORS TO BE INTERNED.

We have learned that two or three of a certain Jugo-slav gang in Auckland are busy in causing the internment of all those Jugo-slavs whom they do not like: those who do not side with them; those who do not deal with them; those who take customers away from them; those who do not lend them any money, or those who dare to ask them to pay the money owing them. It is said that one of our fellows asked one of the gang to pay some money that he owed him, but instead of getting the money he was interned for a few weeks as a propagandist! Now there is another man to whom one of the gang owes about £200, and we learn that the police are after him. The authorities are being informed about this matter, and we are confident that the authorities will soon stop these appalling affairs. We would not be surprised if one or two of this gang before long find themselves behind lock and key, where they were before, and where they should be now. It appears that almost all of their own committee are against them, but are afraid to say anything for fear they may also be interned or accused to be propagandists. These affairs are being cleared up, and we wish to state that those who respect the law need not be afraid of those men who are terrorising our people. These terrorists say that as soon as they can get permits they are going to Russia. They apparently intend to join the Red Guards in Russia, but we do not think the Bolsheviks would be so cruel as to employ them. There is evidently no scope for these men in New Zealand.

ODGOVOR.

NA CIRKULAR BANDURIMA.

Gospodine Uredniče.

Dašao mi je do ruku nekakvi cirkular, koji je poslan našim radnicim po radjam od oni Bandura u Aucklandu to jest, Marka Simica kako Arambaše, T. A. Petrića kako tajnika. Ovaj cirkular što dolazi od strane Bandura zovu sebe „Jugoslav Committee," napisano je najveći dio što nije razumljivo, jer nije pisano u nikakvom jeziku. „Izijo im tovar bukvicu," pak Bože im oprosti. Ono malo što se može čovjek domisliti što pišu, prosu i molu da narod bude uz nji, da su oni učinili Bog zna koliko dobra našem narodu. Možda, da Banduri misle da mi radnici naznamo što oni radu, pak da im mozemo vjerovati. Ali hvala Bogu kada sada imamo radničku novinu i svoga narodnog neplašlivog urednika, koji će istinito upozoriti našem radniku sve laži što Banduri misle s'nami postupati.

Najprije, da rečem na ono što pišu da je ona famozna njihova rezolucija od 21. Travnja prihvačena od naroda koje onde bio. Evo kako je bilo. Svak zna, da nije opotrebito nami radnicim nikakovog Odbora za one stvari jer od robstva upadamo još u više robstvo. A mi radnici znamo kako Banduri znadu navijati i tako narod nije bio ni ozbiljan. A opet kada je narod vidio da to vodi Simić, Petrić i Miklavčić onda je više vazeo za šalu nego za išta drugo. Počeo se odbor kupiti i sve za nasmijatise dobro, te se je sakupilo dosta križara, koji mora da označu svoje ime zlamenjem križa. Sada svak može znati kako se je narod zabavljao. Simić čita rezoluciju i pita tko je zadovoljan neka digne ruku, a onda svak ruke gori; onda pita tko nije zadovoljan neka digne ruku onda opet svak ruke gori. To je naljutilo Arambašu pak govori ova rezolucija mora da se prihvati. A kad je narod vidio da mudri predsjednik zbilja govori što je svak drža prije toga za šalu; onda narod viče. Ne! Ne! Ne! Onda je postao metež i skupština se rasputila. Sutra dan je bilo tiskano u novinam da je rezolucija prihvačena.

Evo dakle koliko obstroji do istine: a tko bi i bio zadovoljan ovakovim Bandurim kad svak zna koji su oni narodnjaci? Ovo je dakle bio uzrok, da se je sa velikom zahvalom od strane velikog broja radnika nekoliko narodnjaka javno kroz engleške novine protuslovilo. Kažu u svojem cirkularu, da oni koji su potpisali protiva njima nisu svi bili na skupštini; ali dakle onaj koji nije bio na skupštini nezna kakva je pantomina bila? Zašto su oni izjavili i poslali na upravu da su oni izabrati narodnim vodjam, koji da će raditi za naš cili narod u ovog zemlji kad to nije istina? Što su namislili ovi Banduri s' našim narodom to se sve zna. Mir se ima podpisati svakoga dana a onda, po pravu, naš bi narod imao biti slobodan; ali ako ovi Panduri slavu sebe pred Vladu da će oni s' našim narodom upravljati onda bi se otpuštenje moglo zapeti kako se to jur govori, za godinu dana potla podpisanja mira, jer Pandurim triba haranzade.

Takodjer ovakovi famozni ljudi pišu da su oni dosta toga počinili, dakako da jesu. Odkada je "Armistice" podpisana od onda je internirano oko jedna stotina naši radnika. Petrie ili Petrić priznaje, da je on kroz ovo vreme bio Bandur i bez izjavljenog na javnost Arambaše. Simić je da pravo rečem još gori od Petrića (ako gori može biti) jer je on bio potajni Arambaša, i on radi iz potaje a prid narod sklapa ruke kako svetac. Simić da je mogao dovesti svoga staroga prijatelja Hunskoga konsula da bude šnjime u njegovom rondi, bio bi to učinio, ali je on još bio interniran pak nije mogao, ali da bude u što bližjog vezi i da se nebi zaboravili, doveo je onoga prevejanca Hunskoga poslužnika, koji je do jučer primao plaću od Austrije i koji je protiva našem ujedinjenju radio i koji radi i danas. Kad se sve ovo uzme u obzir kako da ne će narod uviditi kud oni pašu? Oni misle da je narod slip pa da ne će viditi kako se naš narod tura u vodu samo za to da mu spruže ruku i reću da su ga oni izvadili. Nemoj me bacit u vodu da me spasiš.

Sve su ovo sramotna dila, kojima se Banduri diče da će oni raditi. Dostatno je samo neka se oni uklone pak odma će biti narodu Sloboda. Oh! siromašni naš narode kakove ljude imaš. Oni naši koji su doma išli ogladjeni su im žepi;—"dajte nam švaki po pet silina" pita Miklavčić. Jedan koji nije htio dati govori Miklavčiću kad je sutra dan došao opet škadjat travarinu "reci molim te stražaru da bi želio poci u grad pokušat veštit" a Miklavčić kaže, "a ti niši da juće pet silina."

Bože učuvaj kako su oni lipo za njih radili. Da nije bilo njih oni bi bili pušćeni i sami jer nisu zločinci nego su od svoje dobre volje doma otišli; ali su oni iznašli kako će reći vojničkoj vlasti da će oni gledati nad njima i odvesti svaki po desetak u grad i ostrič im vunu pak sutra dan opet doći po one koji nisu ostriženi dok se svi ostrižu. Da nije ovo jedna velika sramota. Kad naši ljudi idju do vlasti i govore da će oni biti odgovorni za ove ljude da ih šnjima u grad puste, onda dakako vlast misli da se nesmidu pustiti sami, jer kad naši takovu sumnju imaju o svojima onda će biti zasigurno slabi ljudi. Takoje isto sa državnom rabotom. Oni govore da će oni činiti da naš narod vrši zakone, i to su još kroz engleške novine izjavili neka narod misli da smo mi njeki narod koji nepoštuje zakone. Još pišu da su oni dosta togo učinili. Da je zlatni Petrić i Miklavčic pisali kroz novinu o nami. Bolje bi sto puti bilo da nisu probudili "Black Watch" da o nami nako piše. Nije to, pisati, nego valja znat što se piše. Ali ovi Banduri imadu obraza da lažu narodu svaki stvari. Pišu da su oni činili da urednik Stara o nami dobro piše. Kako im neće naš radnik reći da lažu kad Star o nami dobro piše ima četiri godine. Najbolje bi bilo da reću da će oni doći do sporazumjenja sa Italijom, pak ako se sutra sve dobro uredi nebi se začudio da oni reću da su to oni uredili. Dakako one velike osobe da ili nebi ko u obzir uzeo. Neka sada reću kada je Frank Franković radio da može doma brzojav poslati da su oni to izradili. Jučer su izašli da Banduraju pak se hvataju svega onoga narodnog dobra što drugi radi da to oni rade. Za ovag uzrok imamo potrebu od novine da izadje sve na javnost koji su dobročinci naroda.

Želio bi što je moguće manje govoriti obo ovomu, ali se nemože nikako da se ne kaže narodu na čemu je, per onda nebi bila novina za narod. Želio bi znati zašto Banduri

1499
1942
SVEUČILIŠNA
ZAGREB

imaju išta protiva gosp. Franku Hrstićem, našem vojniku, koji se je povratio sa fronta. Kada su oni dobri opalili Franku Hrstiću koji je smrti u oči gledao za slobodu onda komu nećeš. A samo za to jer je Hrstić rekao da neka radu pravo za narod a ne protiva narodu, onda oni odma da je Hrstić napučen od drugoga. Vazda napučen kad čovjek pravo govori. Nisu oni dostojni narodnog ponosa kako je Hrstić i svi naši vojnici koji su u ratu za slobodu bili. Sada im naši vojnici služe za narodno upravdanje a oni ih još ruže. Svak zna da su naši vojnici najveće učinili za našu narodnost i šnjima se branimo pred tudjincima, a oni govore zlo oko njima. Ako su oni bili rodoljubni zašto nisu oni išli na front? Drugčije oni rade, jer kad je rat htijo svršiti onda je išao Petrić i Simić da će oni upisat u vojnike, pak kada su do vojničke vlasti došli onda su im rekli da valja da idju do g. Skansi pa ako im on dade priznanicu da su lojalni da će ih onda uzeti u vojnike. Na to su ova dva planuli da njima to netreba. Zašto im je to smrdilo? Ništa drugo nego samo himbenost na svoga čovjeka. Onda su protestirali pa nisu ni otišli na front niti u kanap. Ako je vlast radila preko našeg povjerljivog čovjeka koje ga je naša Srpska (Jugoslavenska) vlada zatražila da bude kao prevremeni predstavnik naše vlade, zašto su ovi banduri našli izliku da se čuju. Dakle recimo pravo koji su naši narodni smutljivci ako ne samo ova dvojica ili trojica? Sreća da ih nema mnogo onakovi jadno bi ti bilo našem narodu. Drugi naši vojnici koji su poslani do g. Skansi otišli na front i vratili se i bili su zadovoljni ali ove šuge nisu, a sada se znadu pokrivati kaputom naši hrabri vojnika.

Oni pišu u cirkularu da oni nemaju novaca—a tako je to, dakle im novaca treba, ali nije narod glup. Neka idju na radju pa će imati nadnice a bez radje nemože se živiti.

JUGOSLAVENSKI RADNIK.

RAZNE VIJESTI.

U „Truth'' piše „Black Watch'' o našoj skupštini na 21 aprila u Chambers of Commerce i kritikira na ovaj način: "This ovation appears to have sprung a mine of emulation in the ambitious bosom of Gospodini Miklavin—a Slovene-Jugo-Slav, if you please." (Slovenski Jugoslav ako vam je drago!) Eto, što su dobra počinili,—stavili ulja na vatru, jer se zna da je Miklavčića do jučer plaćala Austrija da radi protiva nami i protiva saveznicam i da se on mora da prikažije svake sedmice ili svakoga dana na redarstvo, pak ga je doveo. Simić da uzanje bude podpredsjednikom. Kako na ovaj način možemo drugo očekivati nego da svih nas sude dasmo onakovi kakov je i Miklavčić. Remože Simić bez hunski prijatelja.

Neznamo za svakog našeg domorodca adresu, pak bi nam žao bilo ako smo u neznanju kojeg našeg poznatog prijatelja izostavili. Molim dajte nam znati da vam prvi broj pošaljemo na zahtjev; a drugi brojevi odašiljavat će se resolito pretplatnicim.

Vladina novina dokazuje, da ima preko 2000 sakrivenih bjegunaca koji nisu htili otići na bojno polje u vojnike.

Naš poznati i vriedni domorodac g. Ante Jelavich došao je osobno pohodit nas kod uredništva nakon što je zadobio svoju slobodu. Bio je optužen kao propagandist i zatvoren za malo dana. Kada je g. Jelavich zadobio svoju slobodu, kao munjavina glas se je po gradu pronio da su ga arambaše od nepoznate Committee izbavili. Žalostno nad ovakom istinom; ali g. Jelavich gdje bio da bio znati će iz svojih usta dokazati kako je novina nastradao i koga je izbavio.

Čestitamo našem domorodcu g. Jozo Baliću kod Henderson-a nad porodu muškog djetića nazad malo dana. Bog poživio mladog slavena na radost i veselje svojih roditelja.

Bili smo upitani od odlične engleske gospode, da za koji uzrok T. A. Petrić reportira da nastradaju njegovi isti dobročinitelji i kreditori. Zašto? Petrić bi imao on to sam dokazati!

Kroz vrieme prošlog velikog rata službeno se dokazuje da na moru Saveznice od neprijatelja je su izgubile sliedeći broj brodovlja. Engleška 2197 broda sa 7,638,000 tona,—Francuska 228 broda sa 697,000 tona,—Italija 230 broda sa 742,000 tona,—Japan 29 broda sa 120,000 tona,—Amerika 80 broda sa 341,000 tona. Ukupno izgubilo se je 2774 broda sa 9,538,000 tona.

Savsim nam je milo spomenuti, da Jugoslavenski radnici je što se odazvali iskreno prvom broju „Novog Svijeta,'' i kao njihovo prvo i jedino glasilo odlučili su imati skupštine po svim kampim za temeljno uzdržati njihovu novinu, koja će vazda branite Jugoslavenska prava i što skorije otvoriti svakom put Slobode.

Gosp. Frane Frankovich dokazuje, da Urednik ovog lista biti će proglašen od Jugoslavenskog radnika kao „Hero'' ako mu otidje za rukom uništiti tako sami sebe prozvati „Jugoslav Committee,'' koji su za svaku nesreću našem radniku. Bez novine nas Urednik jest sam vriedan poraziti svakog onog koji nije za istinu i pravicu za radnika. „Jugoslav Committee'' oni su već klonili duhom jer nemaju podnipošto nikakvog prava nazvati se, „da oni zastupaju narod.'' Urednik izvan ako mu iz potaje iza zada sa nožem dodju nepla ši se istinito nikoga. Od njegovog poroda nitko nije bio kukavica, a vi Jugoslavenski radnice uvidit će te što se iz oblaka valja. Nismo daleko sve je spravno do puta, istine i pravice. Nemoj te više biti zavarani. Nije istina, da će te ostati robovi za dvanajest mjeseci nakon potpisanog mira. Put slobode sada vam se kreće.

Bilo bi svakako potrebno da bude do znanja svima našim radnicima, da mislimo uputiti molbu na zemaljsku Vladu i sve zemaljske zastupnike u Parlamentu za dozvolu istrage naše Slobode. Da neka se ispita sve potanskosti, čija je krivica bila u početku da se je na tiranski način postupalo sa našim narodom. Svima nami je poznato kako veći dio našeg naroda bili su podajnici ove zemlje pak isto bili su poslati u zatvor. Oblast je možda bez obzira prekršila zakon na njihove zakonite papire, koje se nahode kod naših domorodaca.

Gosp. M. P. Rakich, prije nego je odputovao za staru domovinu pismo nam je pismo moleći, da izjavimo pozdrav i zahvalnost svim prijateljima i domorodcima prilikom njegovog odlaska put Domovine.

Svakom Jugoslavenu u ovoj zemlju kad mu bude štogod osobno potrebito za tiskati na svojim privatnim listovim i što drugo, neka se obrati na tiskaonu "Novi Svijet," koja će svaku radnju izraditi po svakom zadovoljstvu uz najmanju moguću cienu.

Ako mi je opotrebito novca kaže jedan naš prijatelj, onda otidjem u tudjinca; ako mi treba savjeta onda otidjem u prijatelja; ako mi treba ništa onda otidjem u rodbine.

THE BISHOP'S ILLNESS.

We are pleased to announce that the Right Reverend H. W. Cleary, D.D., Bishop of Auckland, is progressing favourably after his long illness, although it may be some weeks yet before his medical adviser allows him to leave the hospital. Last Wednesday afternoon he was up for a little while, and he says he is anxious to get out of hospital. We are confident that he will, with his marvellous energy and determination, be restored to his normal health sooner than the doctor anticipates. His Lordship is particularly in our Jugo-slav national union, and has always been anxious that no obstacle will stand in our way in the completion of our new State.

JUGO-SLAVS ON WORKS.

We are learning that the chief trouble between our people and the Government Works' service is a certain gang of our men in Auckland, who plead with Commissioner Cullen as Jugo-slav Saints and who are by the way Jugo-slav Black Devils (the White-Washed Graves). We hope it won't be very long before Mr. Cullen discovers who the gang is composed of and wipes his feet on them before they give him more trouble and more work, too, than he otherwise would have.

IMATE NA PAMETI!

GRUPA PANDURA POD VODSTVOM ARAMBAŠE I PODARAMBAŠE.

Jugoslaveni! Braćo Radnici! Imaj te vazda na pameti, da mi od naše strane vazda smo poštovali zakon i Vladu, poštujemo sada, i mislimo vazda unapred poštovati. Takodjer Vami preporucu jemo, da nigda u nikakvoj svrki budete igda pomisliti prekršiti zakon, nego vazda duhom i tielom ostanite "Loyalni" ovoj Vladi i Saveznicima. Ništa se nemojte poplašiti, imajte malo ustrpljivosti jer skoro vam se otvara put Vaše Slobode. Ali svaki onaj koji bude se ticao u vašu narodnost, onda se tiče i nas; pak imate na pameti—da mi sada nespavamo nego spravni šibati svakoga pa nesmeta tko bio da bio. A tko bude vas i nas poštovati i paziti svoje poslove, onda će mo biti spravni poštovati svakoga kako tko zaslužuje.

Nije moguće pomisliti od vaše strane koliko smo za vas žrtvovali i koliko mislimo još u buduće žrtvovati. Pak sada na uputi ovog prvog narodnog i radničkog poduzeća, onaj "Jugoslav Committee," koji sami sebe tako nazivlju, vrebaju kako bi uništili ovo vaše javno glasilo, koje će što skorije u buduće donieti na svjetlost sve licemjerce što u prošlo vrime ucinili su toliko štete i zla svome istom narodu da se procjeniti nemože, kao isto bili uzročni da se interniraju toliko naših nevinih ljudi. Ove kaporonde i podkaporonde ili drugčije Banduri, sada su veoma poplašeni kada "Novi Svijet" ima se preporoditi i stide se svojih prošlih grieha. Pak u njihovoj ludosti uložili sva njihova moguća sredstva e da prvi broj "Novog Svijeta" na svjetlost neizadje.

Ove redke nismo mislili uvrstiti; ali kada nas dodju stražari u pisarnu pohoditi onda smo u duznosti dokazat vam što je na stvari. Stražari kad stupiše kod uredništva dokazu nam, da dolaze od glavnog Nadzornika za upitat nas dali mislimo izdavati novinu. Odgovorimo, da je to već bilo javno proglašeno kroz "Herald" i "Star," i da smo vazda pripravni raditi za slobodu naroda. Onda nam rekoše—da bili smo otišli osobno kod Nadzornika i šnjime se porazumiti od kojimo poslovima mislimo se baviti u novinu. Pogledasmo stražara, i na njegov upit, dokazujemo, da sa Nadzornikom bez uvrede nemamo nikakvog poslovanja,—da će novina izlaziti po putu zakona i biti na obranu Jugo-slavenskog radnika u ovoj zemlji—a da visoka gospoda oka i.t.d.—i da će novina sadržavati engleškog jezika i dragovoljno svaki broj odaslati svakom vladinom cinovniku kao isto Ministrim i Zastupnicim. To je dobro odgovori stražar. A je li novina registrana? Molim, usudite se požuriti do Supreme Court, pak će te se najbolje uvjeriti. A kada pokazasmo originalno pismo od Sir Joseph Ward (bivšeg Ministra Predsjednika), koji nas priznaje kao gradjanin grada Aucklanda za mnogo godina i držani vazda u najvišoj casti, onda stražar reče,—to je dostatno gosp., netreba više da mislite od Nadzorniku, znadem sve—znadem od koga proizlazi i da Jugoslaveni nisu, što stražar izreče—happy family.

Dakle radniće, imaj na pameti, kakvi su sada ti Banduri koji misle uništiti vaše prvo glasilo za "pravicu i slobodu" i goniti naš narod ljevo i desno za ništa drugo, nego kako će ga bolje izrabiti. Mi se držimo svakog zakonitog puta, u privatne poslove neće mo se nikoga ticati, niti nigda osobno spomenuti. Ali kada se tiće napadnuće naše narodnosti i vaše novine, koja je sada veoma opotrebita radniku, eto nas odma spravnih u vatru skočiti i svoj isti život žrtvovati.

DOPISIVANJE.

NA OBRANU NARODNE PROSVJETE!

Poštovani Gosp. Uredniče!

Čast mi je Vas zamoliti dami dozvolite nekoliko redaka uvrstiti u Vašu cjenjenu Novinu prilikom moga putovanja us Kaipara Line, imao sam priliku čuti raznih prigovora, o nekim razaslanim objavama u pogledu nekih potpisa koji su bili obznanjeni u ovdašnjim Novinama—da nepriznaju sadašnju imenovanu Gg. koji se nalaze na odboru, koji u mome pogledu jest sasvim nepotreban i nekoristan. Nama nije potrebno u ovog zemlji izdajica i stranaka, več na protiv potrebno jest više Bratske sloge i ljubavi ako mislimo postići slijedići cilj! Kao što rekoh sloge i ljubavi manjka izmedju nas, koja nama jest osobito potrebna za buduće poboljšanje onima koji imaju namjeru ostati u ovoj zemlji i takodjer onima koji se žele naseliti ovamo. U raznim mjestima kuda sam prolazio svaki naš rodoljub zapitaome je kada će naša Novina izaći? Izraz na licu pokazuje radost i veselje na mnogima, kojemije bilo osobito drago viditi; pošto nesmeta koliko malena naša Novina bila, isto je očekuju sa radošću. Nadam se i želim daće širiti prosvjetu i zdravu politiku izmedju svoje Braće Slovena i stajati na braniku svojoj braci u ovim krajevima svijeta. Dužnost svakom rodoljubu nalaže da priskoči u pomoć novorodjenoj Jugoslovenskog odbrani koja nama pruža svoju desnicu za poboljšanje naše budućnosti. Osjećaji naši nemogu nama dozvoliti da nepriskočimo u pomoć moralno i materijalno "Novom Svijetu," pomoć Novini znači pomoć prosvjeti koja jest cijelom svijetu potrebna.

Kao što nam jest svima poznato, prvim oglasom u Engleskim Novinama daće u buduće izlaziti Jugoslovenska Novina pod imenom "Novi Svijet" odma su se nekoji podigli u hajku i potjeru za poništiti narodnu prosvetu! Nama jest vilo dobro poznato da imademo Tirjana i Neprijatelja ovde i u Europi od strane tudjinaca, pak zašto ovoga puta, videći i čitajući svakim danom po nekoju nepravdu i progonstva naše braće da se nemožemo složiti!? Sram i stid prolazi kroz moj život da mogu samo i pomisliti, da se ponekoji izdajnik ili izdajice mogu naći u našemu krugu bez ikakove potrebe. Zakon moramo svi poštovati bez razlike i obzira, na opću stetu ili korist, ali na svaki način nije nama potrebno tajnih zboda i klevetnika. Probudimo se kao prava i čestita braća i zakopajmo staru mržnju ako opstoji izmedju pojedinaca i pružimo ruku jedan drugom kao štono naši stari Djedovi činili, toje jedini put boljem napredku naše budućnosti.

E. MANDICH.

Razpušta se Jugoslovenski Odbor u London.

London. Dr. M. Mičić je stigao u London na s. Marča sa mirovne konferencije iz Pariza da razpusti jugoslovenski Odbor, jer će se sada nastupiti na novi rad, to jest, na izvodjenje državnog programa o uredjivanju spojnih i tudjih poslova.

Bivše srpsko Poslanstvo u Londonu sada je Poslanstvo Kraljevine Srba-Hrvata i Slovenaca.

Skoro svi dalmatinski zastupnici u Parizu.

Pariz.—Po nalogu svoga sina Dr. Ante Trumbića Dalmacija je poslala u Pariz iz svojih političkih i svećeničkih redova izvjesan broj izaslanika sa jednim odlučnim stanovištem i memorandumom: da je ona po svemu i sva Slovenska; da je ujedinjena i nera dvojna sa Kraljevinom Srba, Hrvata i Slovenaca, i da odbija svaka nasilja i pokušaje talijanskih imperijalista da prisvoje i otmu u ropstvo i jednu stopu Jadranskog Primorja.

Izaslanstva iz Dalmacije učinila su silan utisak na delegate u Parizu. Talijani su prosto poraženi zbog toga odugovlaće rešenje Jadranskog pitanja i trude se da ga zamrse što više, no sve im je uzalud.

"Slavo-Day."

London.—Na 31. marča ordžata se je skupština kod Royal Automobile Club za „Slavo Day,'' na kojom je presjedovala Eng. Princesa Marija Louisa. Doprinosi će se odrediti za osakaćene naše vojnike.

Normalno Stanje.

London.—Počamši od prvi Aprila sve ratne strogosti biti će uklonjene za cijelu Jugoslaviju. (Sada je, dakle, slobodno pisati i brzojavljati u Domovinu.)

Ratni Ministar Kraljevine Srba, Hrvata, Slovenaca.

London.—General Hadjić je imenovan ratnim Ministrom ustupajući mjesto Generala Račića, koji je položio ostavku radi svoje bolesti.

UREDNIKOVA OPASKA.

Sa ovim brojem zatvaramo svako prepiranje o privatnim osobam, to jest, ako se naši protivnici ostave napadanja na nas i na sve naše napadanja na nas i na sve naše narodne osobe. Potrebito jest spomenuti da je g. Mate Delić ugovarao sa g. Petrom Sumićem i g. Pobricom kako bi bilo najbolje da se obe stranke ujedine i pošalje imenicu od koji tridiset do četrdeset ljudi, na narod pak da narod izabira ljude po svojoj volji, ali famozne vodje nisu htili na to pristati, nego su stali progonjati naš narod, govoreći da ako vidu naše ljude da snami govore da će biti internirani. Nećemo da obo ovomu govorimo nego neka narod sudi ovu sramotu. Dakle se sada i otvoreno vidi, tko je napunio tamnice i zarobljeničke logore našim narodom.

RODU-PATNIKU.

—VIKTOR VOJVODIĆ—

Ko krvavom kletvom klet,
Još si rode razapet,
Još te muče, lancem pr' jete
Da t' okuju ruke svete.

Hoćel' kletva, ili kob,
Da sa vjeke budeš rob?
Bez slobode — božjeg dara,
Sluga tugjeg gospodara!

Ko da sudba veli: rob
Moraš biti — ili grob!
Sa strane se krvnik smije,
A uzdoga dom ti bije.

Podignite novi dom
Na ognjištu krvavom,
Kada eto — oblak novi
Obavije vam mrakom krovi.

Tkol' posija ovaj jad,
Ovu kletvu i inad?
Pa s' prepiru tko je prvi —
A kući se temelj mrvi.

Ao, jadni rode moj,
Brat je bratu vazda svoj!
Ljubavi ti sloge treba,
Jer sa strane krvnik vreba.

Novo doba nove sad
Na nov život, novi rad;
Kad brat brata sagrli
Tko će do vam odoli?

Ovo su svete rječi i u pravo doba, koje je spjevao naš vrijedni Vojvodić urednik "Sokola" koji izlazi u San Jose in Kaliforniji, i koji ima svoju podružnicu u ovoj zemlji, P.O. Box 801 Auckland. Predbrojba 6s. and 3d. za godinu.

Žalostno je da danas kad nam treba sva naša ujedinjena snaga, da ima medju nama ljudi, koji rasapinju svoj narod. Bože dobri nadahni ih da se opamete i složno za slobodu rade!

PRVO UMRET.

Prvo umret u boju slavno!
I u hladan leći grob,
Nego pustit naše davno
I Taljanim biti rob.

U tkom Slavska krvca vrije?
Rasvit oće stjeg naš svet.
U tkom Bratsko srce bije?
Za slobodu oce mret.

Prvo umret ko heroj novi!
Na Kosovu novom sad,
Nego gledat gdje ladja plovi
Talijanska, Jadranom kad.

U tkom Slavska krvca vrije?
Rasvit oće stjeg naš troj.
U tkom Bratsko srce bije?
Umret on će za dom svoj.

ANTE PUCAR.

Subota 24 Svibnja odma netom je bio napadnut naš poznati domorodac gosp. Mate Babic od arambaše T. A. Petric, da pod nikakove uvjete nebude govoriti ili imati ikakvih osobnih odnošaja sa našim Urednikom. Gosp. Babich nije plašiva kukavica jer je odma došao do uredništva i zabilježio sebe kao pretplatnik za godinu dana. Ovakovih domorodaca treba da imamo u kolo radnjičkih sokolova za narodnu slobodu.

Svim Jugoslavenskim dopisnicim neka bude do znanja, da vašoj noini „Novi Svijet" možete brzojaviti stotinu rieči za sest pena i to Subotom ako imate štogod vazna iti ako bi se dogodila koja nesreca u vašim kotarim. Adresirajte ovako—„Novi Svijet" press telegram. Ovo pamtite!

Gosp. Jure Milos, Waikiekie piše jednom našem domorodcu u gradu, da gospoda tako sami-sebe nazvati Vodje (Leaders) dodju na rabotu blizu njega i uzma u ruke palu br. 4, pak ondje postanu Leaders kod svojih domorodica i budu viditi kaka se rabota a ne šetati po gradu.

RATNI I DOBROVOLJNI ZAROBLJENICI!

Kao što nam je svima poznato, priličan broj našega naroda javio se je dobrovoljno, kada su upiti bili stavljeni od strane državnog činovnika, da izjave svoje mnenje. Hoćeli ostati u ovoj zemlji ili poći u? staru Domovinu, kada se Mir potpiše. Stvar je sa svim prirodna neki nisu bili zadovoljni sa postupkom ove vlade i neki Pandura, koji su upotrebili sve moguce stvari za uputiti po neke svoje domorodce u zatvor, bez ikakvog obzira; bio kriv ili pravedan, to je najveći uzrok da su neki dali izjava da hoce poći u staru Domovinu.

Državni činovnici nisu dozvolili javnu istragu, onima koji su bili padajući ove zemlje, da mogu svoju nevinost; pred sudom dokazati i uzivati, dalju slobodu koju su imali prije Rata. U nekomu pogledu, engleški zakon je uvjek bio pravedan i cist bez razlike vjere ili narodnosti. Na našu veliku zalost i nepravdu kada je "Evropski Rat" buknuo mismo bili podlozeni svakom nepravednom progonu i kleveti, a za isti progon i klevetu! Stavljamo svu krivicu na nase Pandure, i samoproxvane Glavare i Vodje, koji su svaku intrigu i krivicu, stavili na svoju nevinu Bracu; a zasto?! Za spasiti svoju kozu. Mi njih osudjujemo Kao Ubojice, Pilati i crni Atilla koji su pogazili pravdu i zakon na sprama svoje nevine brace koji se još i danas nalaze u tamnici.

Postupak ovih Pilata, u crnoj koži, mora se jednom na kraj stati, a narodno glasilo je jedino sredstvo koje može zaustaviti neredoljubiv postupak pojedinaca koji nezaslužuju da im se imena spominju.

Bila bih velika grehota i sramota, širom cijelog Slovenskog obražovanog naroda, za dozvoliti ovim izrodima i neprijateljima slobode da se, i dalje slave i naživlju glavarom Vehicevom casti. Sramota i ruga ceka vas pred svojim narodom!!

ZAROBJENICI.

Naš, iz dna srca lojalni Jugosloven, g. Ante Jelavić bio je arestiran prošle sedmice i dovede u grad da ga se pošalje u iterment kamp. Ali on buduci da nije ništa protuzakonita učinio stavio se je na obranu. Naši Banduri su knjemu dolazili mnogo puta da odustane od opravdavanja i da reče ništo drugo ali on nije htio, nego ostao uz istinu a ne laž. Nadalje nećemo govoriti ali je naš Jelavić sada posve slobodan. Nebi se začudili da sada banduri reču da su ga oni oslobodili kad jim nije išlo zarukom drugo. Neće unaprid kako do sada.

Gosp. Jelavić je primio pismo od naše Srpske (Jugoslovenske) Vlade u kojem mu naš Ministar piše da budemo svi uz g. Skansi, koga su oni prevenomo povjerili sa našim stvarima u Novoj Zelandi. Ovo je pismo arestiran da vodi propogandu. Kada je Jelavića dovelo redarstvo u Auckland onda je Petrić rekao g. Mati Babiću i drugim našima "eto je jedan od lojalni ljudi uz Skansi arestiran pak će te i Vi ako budete uz njega"—Sada ti narode sudi!

Mornari bez razlike od narodnosti racunaju da nije sretno kada se promjeni ikakvog broda ime.

Po zapovjedi vojničkog zakona Amerikanskim vojnicim jest zabranjeno ženitba od njemačkih zenskih dok se nalaze u neprijateljskoj zemlji.

Dokazuji se da u sjedinjenim Drzavam od Amerika 1,500,000 zenskih uzeli su mjesto za rabotati gdje su prije bili muski kroz vreme rata.

RAZNE VIJESTI.

U Belgiji obstoji toliko nepovoljno stanje u svakom pogledu od industrije, da sada ima preko 150,000 stanovnika bez ikakve zarade.

Dokazuje se, da kroz prošlih dvanajest mjeseci 6000 Francuskinja jest oženilo Amerikanskih vojnika.

Tony Petrić napao je gosp. Matu Babića da nesmije govoriti sa Urednikom jer da će ga Internirati. A zašto? Opet svoga kreditora. Sasvim čudnovato!

Jedan naš poznati domorodac upitao je jednog Bandura da za što su zahtjevali od stražara da novina bude ukinuta. Ovaj odgovori.-e da je sreca bila da smo mogli to uraditi.

Došla je molba na gosp. Skansi od naši Jugoslaveni iz interment kampu preko g. Petra Sulente, koji takodjer interniran, pak molee da im se sakupi koja potpora da možedu prisimit. Na ovu molbu g. skansi stavio je prvi svoje ime i udjelio £5; i poslao na meeting u gosp. Simića da se sakupi još štogod. Dokazuje se da se je sukupilo oko £17. Sad se nezna više od toga novca jer se glasuje da je samo odaslano £5. Zatruženi smo da javno pitamo gdje je taj novac.

Vlada od Nove Zelande potrošila je £200,000 za troškove bolesti od Influenza (kuga) kad je nemilo natod u velikom broju pomira u mesecu Studenog prošle godine.

Budući da se računa da ovaj veliki rat jest napokon dovršen govori se medju narodom kada će opet doći u promet zlatni novac t.j. Lira i pol Lire. Orgovor na ovo pitanje.—Ne, za mnogo godina.- Kada je Amerika u svome ratu „Civil War" uzela zlato ,uzelo je sestnaest godina nakon dovršenog rata dok je zlatni novac došao u promet.

Otcu i majci poznatog našeg domorodca gosp. Luke Deana u ovem gradu priznajemo sažaljenje nad gubitkom njihove najmladje k'čerke Lily Kathleen u dobi od sest meseca. Preminula je u 22 Svibnja a pokopana 24 Svibnja.

Dokazuje se, da kroz vrieme prošlog velikog rata 6000 Beligiannaca jest umrlo uzrokom slabog postupanja od strane krutog njemca. A 125,000 osoba jest bilo deportirano u Njemačku za na silno rabotati na polju i različitim tvornicam.

Nezna se koliko se moze povjerovati engleškom dopisniku gosp. H. C. Hoover, koji računa da 200,000 ruskog naroda u Ruskoj umiraju od glada svakog mjesca. Da pucanstvo grada Petrograda jest se već umanjilo za 70 postotka.

Tko pravo zbori Boga hvali.

Drži svoje ponašanje prama svojoj duševnosti, pak će brzo tvoja duševnost viditi zrake Svietlosti Božje.

Jest istinito, da mnogi kušaju bez uspjeti; ali sasvim malo uspiju bez kušati.

Drži svoj život bez grieha, tako da jedan dan budeš Bogu mio.

Svaki onaj koji bude šlusao a nezna čitati, jest u dužnosti da poomože ovo narodno poduzeće u kojoj mudrago drugoj svrhi sa novinarskog gledišta.

Najmanja drača može razkinuti najfiniji rubac; ali tako isto maleni grieh može otrováti najcistiju dušu.

SVEUČ. KNJIŽNICA ZAGREB

MIR SA AUSTRIJOM I UGARSKOM.

U isto vrijeme kada naša novina polazi u Tiskaru, spisi za mir predloženi su Austrijsko-Ugarskoj vladi i njihovim poslanicima za potpis bez ikakvog daljnjeg pregovora koje samo tiranska i krvoločna država zaslužuje. Budući da nam je svima vrlo dobro poznato, uzrok i čilj njemačke podle intrige, za baciti cijeli civiližovani narod u propast i krvoproliće metnuli su sav svoj život i bogastvo na kocku, ter sada stoje pred vješalima i čekaju čeličn lanac, koji će udružene sile metnuti oko njihovog vrata.

Još za sada nemamo potankosti koji se sastoje u spisima, ali se nadamo da će mo moći u dojdućem broju opširnije pisati.

NAPRED BRACO!

(ZELANDIJE.)

Sad složně Braćo, dižimo glase;
Ustajmo budno nek i Za nas zna se!
Jer i mi smo ljudi!
Zemaljske grudi.

Svi bud mo hrabri i spravni,
Za branit Balkan i Jadran davni;
Gdje živu ljudi!?
Gdje tugjin sudi?

Napred Braćo, dižimo glase,
Ol maće gole, nek oni spase;
Prognane ljude!
Sa rodne grude.

Po krugly Sloven gdje se je našo,
U borbu za dom, davno je zaso
Eno ga svudje on se još bori!

A ovdje Braćo šta 's od nas stvori?
Zar mrtvi svi smo od ove rane?
Zar roblje mi smo na obe strane?

ANTE PUCAR.

Skuroca hrane, odjela i.t.d. što sada obstoji širom svjeta misli se da bi se imala pomanjiti; ali na nesrecu dokazuje se da će se još provisiti za dulie vremena od 25 do 30 postotka. Nije se ni čuditi da nemir obstoji po cielom svjetu od radničkog stališa.

Od tisuće ljudi, koji čitaju oglase devet stotina i nadje u njima nješto opotrebita.

Predbrojnici ove prve Jugoslavenske novine, nastojte i ostalu vašu braću predbrojiti sa svrhom da budete u buduće opaziti koje ste bijede podnosili, što ista naša gospoda je su s'Vani tiranski postupali a imaju nazove—gentlemani.

Novina je jedno sredstvo najpotrebitije za razvitak izobraženosti po kojoj se može svaka stvar postići.

Svaki čitatelj "Novi Svijet" jest u Slavenskoj dužnosti da pomogne ovo narodno poduzeće da bude za vazda utemeljeno.

5-Seater, 6 Cylinder, 45 H.P. Buick.
Exceptionally Comfortable Touring Car.
Stand: Custom St. W. Phones: 365 and 2194. Private 4183.
Number 270.

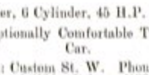

M. DELICH.
Licensed by City Council, Harbour Board and N.Z. Railway.
Weddings, Funerals, Sight-seeing, Theatres, Etc., Etc.,
Specially Attended To.
Moderate charges to steady patrons.
55, Wellington Street.

[A CARD.]
M'VEAGH & FLEMING
Barristers and Solicitors,
85, Queen Street,
Auckland.

NOTICE.
I wish to notify the public that I have opened a **Hairdressing Saloon and Tobacconist's Shop,** opposite Fuller's Opera House, in Wellesley Street West. My specialty, Razor Setting, all guaranteed. Please note address.
JIM SHARKEY.

M. SALAS.
42 Victoria Street, Auckland.
I sell all kinds of
MEN'S CLOTHES
My Prices are the Lowest, and Quality the Best.
Parcels sent by post free to any part of the country.

Zanimljivo i koristno čitanje ovdi u kratko raztumačeno. Pazite, upamtite, za svoju korist i budučnost. to jest. Prodajte štoje moguče skuplje a kupite gdje je cinje; stoga morate se drzati onog tko vas znade dobro posluzit i savjetovat. Naprimjer—pošaljete gomu u grad da vam se proda na komesiju tako na ovaj nacin prolazi mjeseci ili godina dokle primite svoj novac koji leži bez koristno. A da ste prodali odma i primili novac ponovno kupili oli kopali, koliko bi ste bili koristniji? Našao sam ime i tržište za kupovanje gome i prodavanje hrane kod. Jim Trubuhovich, 22, Custom Street,—Oglas.

"Make Known Your Wants."
(Što vam je opotrebito?)
M. A. FERRI.
INTERPRETER. COMMISSIONS EXECUTED.
Albert Buildings,
28, Swanson Street, Auckland.
'Phone 3567. P.O. Box 1213.
Zastupa na velikom i Malom Sudu kao najbolje poznati Tumačnik po čieloj ovoj zemlji. Za privatne svrhe u kojojmudrago stvari kad u potrebi, bilo u zdravlju ili u bolesti obratite se na gore spomenutu adresu.

[A CARD.]
R. A. SINGER.
Barrister and Solicitor,
187, Queen Street,
Auckland.
Telephones: 2498, A2588.
P.O. Box 114.

[A CARD.]
A. BROWN-DURIE.
Solicitor,
Morrinsville.
'Phone 173. P.O. Box 31.

Printed for the Proprietor and Publisher, M. A. Ferri, Journalist, of 77 Beresford Street, on behalf of the Jugoslav Publishing Co., of 28 Swanson Street, Auckland, by Edwin Sayes, of 60 Albany Road, Ponsonby, at his Registered Printing Office, The Reliance Printery, 161 Albert Street, Auckland.

Saturday, June 7, 1919.